

ISBN: 978-605-80300-0-8

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.

Ketebe Yayınları: 191

Tarih

Editör

Sezai Saraç

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ekim 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212. 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali

Demir Cad. No: 51 Sefaköy

Küçükçekmece İstanbul

Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Gençler İçin
Abdülhamid'in
Kurtlarla Dansı

M U S T A F A A R M A Ğ A N

KETEBE

Mustafa Armağan

Urfalı bir anne-babanın çocuğu olarak Cizre'de dünyaya geldi (1961). Üniversiteye kadarki eğitim hayatını ilk yazı denemelerine başladığı Bursa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1985 yılında mezun olduktan sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yüksek lisansa başladıysa da, yayıncılığın cazibesine kapılarak uzun yıllar İlim, Risale, İnsan, İz, Ağaç ve Etkileşim Yayınları'nda editör, yayın danışmanı ve yayın yönetmenliği görevlerinde bulundu. *İzlenim* dergisini yönetti.

Bugüne kadar 50 kitaba imza atmış olan Armağan özellikle tarih yazıları ve kitaplarıyla geniş bir kitleye ulaşmayı başardı. Halen *Derin Tarih* dergisi genel yayın yönetmenliği, Ketebe Yayınları'nda yöneticilik ve Akit TV'de Yavuz Bahadıroğlu ile birlikte Kayıtdışı Tarih programcılığı yapmakta, konferanslarının yanı sıra *Yeni Şafak*'ta haftalık tarih sohbetleri kaleme almaktadır.

Yaygın bir okur kitlesine ulaşan kitapları arasında şunlar sayılabilir:

Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı (3 cilt), Kızıl Elma Peşinde Bir Ömür: Fatih Sultan Mehmed, Küller Altında Yakın Tarih, Büyük Osmanlı Projesi, Osmanlı: İnsanlığın Son Adası, Kâzım Karabekir'in Gözüyle Yakın Tarihimiz, Tek Parti Devri, Kızıl Pençe, Satılık İmparatorluk, Yavuz Sultan Selim Han, Âsım'ın Nesli, Ayasofya Entrikaları, İnsan Yüzlü Şehirler, Korku Duvarını Yıkma, Osmanlı'nın Kayıp Atlası, Osmanlı'nın Mahrem Tarihi, Kır Zincirlerini Osmanlı, Avrupa'nın 50 Büyük Yalanı.

İçindekiler

Sunuş.....	9
Son altın ok.....	13
“Sen sukût ettin, sukût etti siper”	17
Abdülhamid’i anlamak.....	28
İdama karşı olan padişah.....	34
Sultan Abdülhamid kimdir?.....	38
Tarihin aynasında Abdülhamid.....	43
Abdülhamid nasıl çalışırdı	49
Abdülhamid’in mesleği ve hobileri.....	52
Kurtlarla birlikte ulumak.....	55
Abdülhamid sevgili peygamberine hakaret ettirmezdi.....	71
Bir proje adamı.....	79
Çobanları dahi okutmak: Abdülhamid’in modern eğitim projesi.....	87
Pişmanlar kafilesi.....	98
Onu neden yanlış anladılar?.....	102
Son sözü “Allah” olmuştu.....	108
Atatürk’e göre Abdülhamid.....	117
Bitmeyecek kitabın son satırları	119
Kur’ân-ı Kerîm’in tozuna saygı.....	125

سن ايدك ! آغوش اشفاقده سن
طفلى صاجى شفقتهكله بسله بن .

سن سقوط ايتدك . سقوط ايتدى سپر ،
باشلادى طوفانه خوناب بشر .

Sen düştün, ÷lke düştü

Sultan Abd÷lhamid'i kucadıında "Dünya Barışı" (Cihân Sulhü) adlı bebeğiyle gösteren bu karikatür, işgal yıllarında yapılmıştır ve Abd÷lhamid başta olsaydı Cihan Harbi çıkmazdı, demeye getirmektedir. Altındaki kıtada řu feryad işitiliyor:

*Sen idin! Ağ÷ř-ı eşfakında sen
Tıfl-i sulhü şefkatle besleyen
Sen sukût ettin, sukût etti siper
Başladı t÷fâna h÷n-âb-ı beşer*

(Sendin barış çocuğunu o çok şefkatli kucadıında şefkatle besleyen, sen! Sen düştün, siper de düştü ve insanlığın kanlı gözyaşları tufan misali coşar oldu)

Kucaktaki çocuğun kundağında "sulh-i cihan" (dünya barışı) yazmaktadır.

(Efkâr-ı Umûmiye gazetesi, 2 Ağustos 1919)

Sultan II. Abdülhamid
(1842-1918)

Sunuş

İtiraf etmeliyim ki, elinizdeki kitap bir dergi projesinden doğdu.

Bundan on yıl kadar önce bir proje hafızamın kıyılarına inatçı dalgalar gibi hücum edip duruyordu. Çıkarma yapmak istiyordu besbelli. Her şeyin dergisi var da, neden onun dergisi yoktu? “O” dediği, Sultan Hamid Han. Neden böyle bir dergi çıkarmaya teşebbüs etmiyordum?

Günler, haftalar boyu bu projeye boğuştum.

Aslında birçok yazar, tarihçi, sanat tarihçisi, düşünür... Sultan II. Abdülhamid’le ilgili çalışmalar yapmış ve değerli katkılarda bulunmuşlardı. Ancak bu çalışmalar bölük pörçük ilerliyor ve en önemlisi de, genel okuyucunun bunlara toplu olarak ulaşması mümkün olamıyordu. Devri didik didik edilen Sultan’ın her Allah’ın günü bir başka bakir cephesi aydınlığa çıkıyor ama bu buluşların geniş okuyucu kitlesinin alemine toplu olarak aktarılması mümkün olamıyordu. Çıkarılacak bir dergi bu dağınıklığa da çare olacak ve bir nevi Abdülhamid Araştırma Merkezi vazifesini üstlenecekti.

Bunun için girişimlerde bulundum, istişareler yaptım, hatta Çamlıca tepesinde bir ön toplantısı dahi akdedildi. Ancak